

РЕШЕНИЕ

№ 1340

гр. София, 10.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на осми ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Катерина Рачева
Кристина Филипова

при участието на секретаря Росица Й. Вьонг
като разгледа докладваното от Кристина Филипова Въззивно гражданско дело № 20221000501467 по описа за 2022 година

С решение № 58 от 24.02.2022 г. по гр. д. № 754/2020 г., ОС Перник, ОСЪЖДА Е. Б. А. да заплати на Гаранционен фонд по иск с правно основание чл. 288, ал. 12 от КЗ (отм.), сумата 20 000 лева, представляваща регресно вземане за платено обезщетение за неимуществени вреди на пострадалия Н. К. И. във връзка с виновно предизвикано от наследодателя на ответницата – Б. А. Б., ПТП при управление на АТВ "Сузуки", без сключена задължителна застраховка "Гражданска отговорност", ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на завеждане на исковата молба - 27.11.2020 г. до окончателното изплащане на сумата, като ОТХВЪРЛЯ като неоснователен иска за разликата му до пълния претендиран размер от 50 000 лв.

Срещу решението в отхвърлителната част е депозирана въззивна жалба от Гаранционен фонд. Счита, че приетият за дължим размер на обезщетение от 25 000 лв. (намален с 1/5 поради принос от пострадалия И.) е силно занижен. Подчертава, че при пострадалото лице е било констатиран епилептичен гърч, който е животозастрашаващ, той е бил поставен в изкуствена кома, интубиран, с поставен катетър и назогастрална сонда, раната на челото е била обработена хирургически с остатъчен белег,

регистриран е посттравматичния стрес, установен с експертиза, а потърпевшият година и половина е страдал от тревожност и емоционална лабилност. Като счита, че не са взети предвид обществено икономическите условия и принципа за справедливост, претендира да се присъди цялата искова сума до 50 000 лв.

Срещу решението в осъдителната част е подадена въззивна жалба от Е. Б.. Твърди, че решението е недопустимо, респ. неправилно. Счита, че няма доказателства, че ответницата е приела наследството на баща си, като подчертава, че към момента на ПТП тя е била непълнолетна, съответно неправосубектна. Намира, че платените от Фонда две отделни суми - от 20 000 лв. по щета и от 30 000 лв. по извънсъдебно споразумение във връзка с предявен иск, съставляват самостоятелни иски и не могат да се претендират общо, тъй като имат различни основания. Възразява срещу правото на пострадалия да претендира повторно обезщетение, след като вече е получил плащане от Фонда на първоначално определена сума. По основателността на иска изтъква, че виновен за ПТП е само велосипедистът, който се е движел по средата на своето пътно платно (нарушение на чл. 80, ал. 1, т. 2 от ЗДвП) и преди навлизането в кръстовището не е можел да бъде възприет. Жалбоподателката сочи, че велосипедистът се е озовал в опасната зона за спиране на АТВ и така е предизвикал инцидента, от който е настъпила и смъртта на нейния баща (водач на АТВ). Намира, че не се касае до нарушение на правилото на „дясно стоящия“ водач, тъй като обективно за водача на АТВ такъв не е бил видим. Евантуално сочи, че приносът на велосипедиста е по-голям (3/4), тъй като той се е движел с по-висока скорост - 33 км/ч, а АТВ само със 17 км/ч, а ударът е настъпил чрез блъсване на велосипеда странично в АТВ. Счита, че така ударът за първия участник е омекотен, но за сметка на това, че втория водач е изхвърлен от АТВ и при падането на терена е получил травми, несъвместими с живота му. На последно място счита, че приетия размер на обезвреда от 25 000 лв. е завишен с оглед конкретните травми на пострадалия. Излага доводи, че психическото състояние на увредения не е било засегнато значимо и не е било съответно на предписаните му тежки лекарства за стресово разстройство. Претендира обезсилване на решението или неговата отмяна.

В постъпили писмени отговори страните взаимно оспорват въззивните си жалби.

Въззивните жалби са подадени в срок, срещу валидно и допустимо съдебно решение, преценено като такова в съответствие с чл. 269 ГПК.

Софийски апелативен съд при преценка на доводите на страните и доказателствата по делото намира следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 288, ал. 12 КЗ (отм.).

Ищецът Гаранционен фонд твърди, че във връзка с ПТП, настъпило на 20.08.2014 г., пострадал Н. К. И.. На последния Фондът изплатил първоначално обезщетение в размер на 20 000 лв., но той предявил иск за допълнително обезщетение. Поради извънсъдебно споразумение И. се отказал от иска, а Фондът му изплатил допълнително сумата от 30 000 лв. В настоящото производство се твърди, че наследодателят на Е. А., управлявайки МПС (АТВ) без застраховка „Гражданска отговорност“, виновно причинил пътния инцидент, от който пострадал И. (велосипедист), поради което се претендира от А. (като наследник) да възстанови сумата от 50 000 лв., ведно със законната лихва от исковата молба до окончателното изплащане, както и разноските по делото.

Ответницата Е. Б. твърди, че производството е недопустимо, респ. искът неоснователен. Намира, че в условията на чл. 558, ал. 5 КЗ след като вече е приел първоначално определеното обезщетение И. не е имал право да претендира още 30 000 лв. Сочи, че поради отказ от иска пред съда, нямало постановен съдебен акт, а сключеното споразумение не я обвързва поради неучастието ѝ в този процес. Намира, че виновен за инцидента е именно велосипедистът, евентуално - че той е допринесъл за ПТП, тъй като се е движел с по-висока скорост и не в най-дясната част на своята лента. Оспорва твърдението, че пострадалият И. е бил в състояние на кома след ПТП.

От събраните доказателства, преценени в съответствие с доводите на страните във въззивното производство, се установява следната фактическа обстановка:

Няма спор, че на 20.08.2014 г. в гр. Перник между АТВ, управлявано от Б. Б. (наследодател на ответницата Е. Б.), без застраховка на гражданската отговорност на водача, и Н. И., велосипедист настъпило ПТП, при което Б. загинал, а И. претърпял телесни неимуществени вреди. Не се спори, че от страна на Гаранционен фонд в полза на И. е заплатено обезщетение от 20 000 лв., а след образувано гражданско дело срещу Фонда, И. се отказал от иска си

и поради извънсъдебна договорка с Гаранционен фонд получил още 30 000 лв. Няма спор, че ответницата Б. не е участвала в посочените договорки като страна.

По делото пред ОС е приета комплексна експертиза. В автотехническата ѝ част е установено, че инцидентът е настъпил в населено място, на У-образно кръстовище, на равнозначни пътища, нерегулирано с пътни знаци, (л. 123) като АТВ се е движело по ул. Д. М. към гробищния парк (направо), а отдясно спрямо него е приближавал велосипедистът И.. Изчислено е, че последният се е движел със скорост от 33 км/ч, по път с наклон надолу, а АТВ – с 24 км/ч, като никое превозно средство не е оставило спирачни следи. Посочено е, че велосипедистът се е движел на около 3 м. в ляво от десния край на платното си за движение (т.е. около средата на улицата). Изчислено е още, че от момента, в който водачът на АТВ е имал възможност да забележи велосипедиста, последният вече е попадал в опасната зона за спиране. Според експерта, когато водачът на АТВ е забелязал велосипедиста, е задействал спирачната система и е предприел ляв завой, но настъпил удар в предна дясна гума на АТВ и предна гума на велосипеда.

Вещото лице по психиатричната част на експертизата е установило, че И. (на 17 години) няколко дни след ПТП и преживяното тогава шоково състояние, е изпаднал в посттравматично стресово разстройство. Посочено е още, че при него е проявена конградна амнезия за времето малко преди, по време и непосредствено след травмиращото събитие.

В медицинската част на експертизата (л. 130) е посочено, че И. е получил контузия на мозъка (временно опасно за живота), разкъсно-контузна рана на челото в дясно (обработена хирургично), охлузване на колената. След като бил настанен в болница същата вечер направил епилептичен гърч за около една минута, бил интубиран и приведен в медикаментозна кома за три дни. Изведен бил от нея без остатъчна симптоматика, поставена била назогастрална сонда, раздвижен бил и по-късно изписан. Няма убедителни данни за фрактура на ребро. Посочено е, че има данни за посещение при специалист-психиатър, който е предписал лечение със Ципралекс Х 10 мг. сутрин, Тритико Х 150 мг. дневно и Ксанакс - 2 X 0.5 мг. дневно. Първите два препарата са с антидепресивно действие върху човешката психика, третия е

силен успокоителен медикамент. Прието е, че подобен вид разстройство може да се предизвика от ПТП. Актуален преглед не е правен и няма данни за сегашно състояние. Теоретично е посочено, че продължителността на подобен тип разстройства е в зависимост от тежестта на психотравмата и индивидуалните личностови качества и способности за справяне със стреса на индивида – от месец до години.

По делото са представени протоколи от 10.02.2016 г. и 11.02.2016 г. (л. 75 и сл.) на Комисия при Гаранционен Фонд, видно от които е взето решение на Н. И. да се изплати обезщетение от 20 000 лв. Видно от протокол от 28.09.2017 г. – л. 74, е взето решение да се изплати сумата от 30 000 лв. на И., след като той се откаже от иска си, по който е образувано гражданско дело. Съгласието между Фонда и И. е оформено писмено в споразумение от 3.10.2017 г. – л. 79, като няма спор, че сумите са преведени – л. 80 и сл.

Св. Г. Д. Л. е разказал, че не е видял инцидента, но след като чул шума веднага отишъл там. Велосипедистът бил в пълно безсъзнание и взел да се съвзема, когато дошла линейката, а при него стояли две жени, които му казвали да не се изправя.

Св. К. С. С. била на улицата и когато чула силен трясък се обърнала, и видяла, че велосипеда и АТВ-то се били сблъскали. След това детето плачело, ръцете и краката му треперели, като дошла линейката му помогнали да стане и да се качи в нея.

Св. С. С. С. разказва, че карал АТВ след това на приятеля му Б. С. се огледал на кръстовището и видял, че приближава велосипедист, който кара доста бързо. Момчето не се отклонило, а се врязало направо в АТВ-то. След удара то плачело, викало силно, а после се качило куцукайки в линейката.

При така очертаната фактическа обстановка по спорните въпроси се налагат следните правни изводи:

Неоснователно е оплакването на жалбоподателката-ответник, че същата не е процесуално легитимирана да отговаря в процеса. Процесуалната легитимация на ответната страна се определя от твърденията в исковата молба. Обстоятелството, че А. не е била пълнолетна към момента на ПТП е ирелевантно за процесуалната ѝ легитимация. Ответницата, в качеството ѝ на наследник на сочения за виновен причинител на ПТП, може да участва в процесуално правоотношение и без да е навършила пълнолетен чрез

съответен представител, а освен това исковата молба срещу нея е подадена през 2020 г., когато тя вече е била на 21 г. т.е. пълнолетна и процесуално правоспособна.

Според чл. 288, ал. 1, т. 2, б. "а" и ал. 12, изр. 1 от КЗ (отм.) Гаранционният фонд изплаща обезщетения по задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите за имуществени и неимуществени вреди вследствие на смърт, ако ПТП е настъпило на територията на Република България и е причинено от МПС, което обичайно се намира на територията ѝ, и виновният водач няма сключена задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите, като след изплащане на обезщетението фондът *встъпва в правата на увреденото лице* до размера на платеното. Безспорно е, че Фондът е заплатил обща сума за обезщетение в размер на 50 000 лв. Страните спорят, дали същата е дължима, с оглед наличието (или липсата) на противоправно и виновно поведение на водача на АТВ (чийто наследник е ответницата), какъв е размерът на сумата, ако такава се дължи и има ли принос от пострадалия велосипедист.

От събраните доказателства по делото съдът приема, че водачът Б. е нарушил правилата за движение – чл. 48 ЗДвП, тъй като в случая инцидентът е настъпил на кръстовище на равнозначни пътища, и той е бил длъжен да пропусне пътните превозни средства, които *се намират или приближават от дясната му страна*. От показанията на св. С. (движещ се с АТВ след водача Б.), е видно, че свидетелят е възприел приближаващия от дясно велосипедист, който се е движел бързо. При тези данни следва да се приеме, че самият Б. на още по-голямо основание е имал възможност също да установи, че от дясната му страна т.е. ползващ предимството на дясностоящия, е приближавал велосипед, при това с висока скорост. Ако е бил възприел това надлежно той е можел да предприеме своевременно намаляване на скоростта и евентуално спиране, каквото действие той не е осъществил. Отделно от казаното при всички случаи за Б. е важало и задължението, установено от чл. 47 ЗДвП, според който текст при приближаването му към кръстовището, той е трябвало да се движи с такава скорост, че при необходимост да може да спре и да пропусне участниците в движението, които имат предимство – в случая приближаващия велосипедист. Последният е от категорията на по-уязвимите участници в движението и съгласно общото правило на чл. 5, ал. 2, т. 1 ЗДвП всеки водач на МПС дължи да бъде по-предпазлив и внимателен към тях. В

този смисъл поведението на Б. е било противоправно, а поради неопровергаване на презумпцията на чл. 45, ал. 1 ЗЗД – и виновно.

На следващо място спорен е въпросът дали водачът на велосипеда е допринесъл със собственото си поведение за инцидента. Установява се, че И. се е движел при неспазване на правилото на чл. 80, т. 2 ЗДВП, според който е следвало да се движи възможно най-близо до дясната граница на платното за движение. Приетата експертиза е установила, че И. се е движел на около 3 м от дясната част на платното си за движение т.е. приблизително по средата на улицата. Това е рефлектирало върху възможността да бъде възприет по-рано от водача на АТВ, което на свой ред би могло да повлияе върху своевременната му реакция, респ. до предотвратяване на тежките последици от трагичното събитие. При съпоставка на противоправното поведение на всеки от двамата участници съдът приема, че водачът на АТВ е нарушил повече правила при своето движени, в сравнение с велосипедиста, поради което приема, че приносът от последния е в размер на 1/3.

По отношение на размера на обезвредата, настоящият състав приема, че същият според принципа на справедливост в чл. 52 ЗЗД следва да се определи на 30 000 лв. За този извод съдът взе предвид, че пострадалият е бил в твърде млада възраст към момента на инцидента (непълнолетен) и преживеният психически шок от инцидента е повлиял силно на все още младата му психика. В подкрепа на този извод са данните за предприето психиатрично лечение, предписани силни медикаменти, данни за посттравматични психо-емоционални разстройства и пр. По отношение на физическите болки и страдания следва да се отчете, че пострадалият е получил такова тежко мозъчно увреждане, което е създавало опасност за живота му, а от същото е последвал епилептичен гърч, който е обусловил въвеждане на пациента в изкуствена медикаментозна кома. Тези данни сочат, че травмата в областта на главата е имала силно изявиени физиологични проявления за цялостното здравословно състояние на И.. В този смисъл обезвреда от 30 000 лв. не е прекомерна и е напълно съответна както на съдебната практика, така и на обществено икономическите условия към датата на събитията (2014 г.). Така определенията размер следва да бъде редуциран с процента на съпричиняване, като отново се достига до определения краен размер от ОС, а именно 20 000 лв. Ето защо решението, с което е присъдена посочената сума следва да се потвърди.

Във връзка с възражението, че ответницата не е приела наследството (свързано с общото възражение, че А. не е материално-правно легитимирана да отговаря по иска), съдът намира, че същото е останало неподкрепено с доказателства от нейна страна – по делото няма доказателства за отказ от наследство, нито има такива за приемане под опис.

По спорния въпрос относно естеството на сключените споразумения между Фонда и И., съдът приема, че двукратното плащане не съставлява престация въз основа на различни основания. Първоначалното обезщетение от 20 000 лв. е платено без между страните да има подписано споразумение, в което да е посочено, че с изплащане на сумата претенцията на пострадалия към Фонда се счита удовлетворена. Именно поради това, очевидно считайки обезщетението за по-малко от дължимото, И. е предявил правата си съдебно. За да уредят спора извън съда страните са договорили плащане допълнително на сумата от 30 000 лв. при условие, че И. се откаже от иска си, което и той е сторил. В този смисъл се установява, че Фондът е обезщетил пострадалия с обща сума от 50 000 лв., която е дължима поради реализиране на материално правните предпоставки на чл. 288, ал. 1, т. 2, б. „а“ КЗ (отм.)

Предвид изложените аргументи решението, което е изцяло обжалвано в неговите различни части, следва да бъде изцяло потвърдено, по изложените по-горе мотиви. При този изход на спора разноси не се следват на никоя от страните във въззивното производство.

Воден от горните мотиви съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 58 от 24.02.2022 г. по гр. д. № 754/2020 г., ОС Перник.

Решението може да се обжалва пред ВКС в месечен срок от съобщението до страните, че е изготвено.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____